

Neoficialus vertimas

EUROPOS TARYBA
EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMAS
TREČIASIS SKYRIUS

BYLA GIRDAUSKAS PRIEŠ LIETUVĄ

(Pareiškimo Nr. 70661/01)

SPRENDIMAS

STRASBŪRAS

2003 m. gruodžio 11 d.

Byloje Girdauskas prieš Lietuvą

Europos Žmogaus Teisių Teismas (Trečiasis skyrius), posėdžiaujant kolegijai, sudarytai iš:

pirmininko G. RESS,
teisėjų I. CABRAL BARRETO,
L. CAFLISCH,
P. KŪRIO,
R. TÜRMEŅ,
M. TSATSA-NIKOLOVSKA,
H. S. GREVE

ir *skyriaus kanclerio* V. BERGER,

po svarstymo uždaramame posėdyje 2003 m. lapkričio 20 dieną
skelbia šį sprendimą, kuris buvo priimtas tą dieną:

PROCESAS

1. Byla buvo pradėta Lietuvos Respublikos piliečiui Vytui Girdauskui (“pareiškėjui”) 2001 m. balandžio 23 dieną pateikus pareiškimą (Nr. 70661/01) Teismui

prieš Lietuvos Respubliką pagal Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (“Konvencijos”) 34 straipsnį.

2. Pareiškėjui atstovavo advokatas A. Miškinis, praktikuojantis Vilniuje. Lietuvos Vyriausybei (“Vyriausybei”) atstovavo jos atstovė D. Jočienė.

3. 2003 m. sausio 23 dieną Teismas nusprendė skundą dėl baudžiamojo proceso prieš pareiškėją trukmės komunikuoti Vyriausybei. Remdamasis Konvencijos 29 straipsnio 3 dalies nuostatomis, Teismas nusprendė nagrinėti pareiškimą iš esmės tuo pačiu metu kaip ir jo priimtinumą klausimą.

FAKTAI

4. Pareiškėjas yra Lietuvos Respublikos pilietis, gimęs 1947 m., gyvenantis Kaune.

5. Pareiškėjas buvo įtariamas įvairių finansinių pažeidimų padarymu. Baudžiamoji byla jam buvo iškelta 1995 m. gegužės 15 dieną. Tą pačią dieną pareiškėjas buvo suimtas.

6. 1995 m. gegužės 18 dieną pareiškėjas buvo paleistas už užstatą.

7. 1996 m. gegužės 13 dieną pareiškėjui buvo pareikšti kaltinimai dėl svetimo turto pasisavinimo ir iššvaistymo. Tą pačią dieną jis buvo vėl suimtas.

8. 1996 m. liepos 9 dieną Kauno miesto apylinkės teismas atidavė pareiškėją teismui.

9. 1996 m. spalio 11 dieną teismas gražino bylą tardymui papildyti.

10. 1996 m. gruodžio 17 dieną Kauno apygardos teismas patenkino prokuroro apeliacinį skundą I- panaikino aukščiau nurodytą sprendimą ir paskyrė bylą nagrinėti iš naujo.

11. 1997 m. vasario 7 dieną Kauno miesto apylinkės teismas sustabdė bylos nagrinėjimą tam, kad atlikti pareiškėjo įmonės reviziją. Tą pačią dieną pareiškėjas buvo paleistas už užstatą.

12. Nuo 1997 m. vasario 7 dienos iki 2001 m. gruodžio 13 dienos tyrimo organai atlikinėjo pareiškėjo įmonės reviziją.

13. 2001 m. vasario 21 dieną procesas buvo atnaujintas.

14. 2002 m. balandžio 2 dieną Kauno miesto apylinkės teismas pripažino pareiškėją kaltu dėl dviejų kaltinimo punktų – svetimo turto pasisavinimo bei nesąžiningų operacijų su valiuta ir paskyrė jam dviejų metų laisvės atėmimo bausmę. Jis taip pat buvo įpareigotas atlyginti 811 560 litų žalą.

15. 2002 m. spalio 10 dieną Kauno apygardos teismas patenkino pareiškėjo apeliacinį skundą – panaikino apkaltinamąjį nuosprendį ir gražino bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teisme.

16. 2003 m. vasario 25 dieną Aukščiausiasis Teismas panaikino apeliacinio teismo nutartį ir perdavė bylą iš naujo nagrinėti apeliacine tvarka.

17. 2003 m. balandžio 17 dieną Kauno apygardos teismas kaip apeliacinis teismas paskelbė naują nuosprendį, kuriuo išteisino pareiškėją dėl vieno kaltinimo (svetimo turto pasisavinimas). Tačiau apkaltinamasis nuosprendis dėl nesąžiningų operacijų su valiuta paliktas. Bausmė buvo sumažinta iki vienerių metų laisvės atėmimo. Pareiškėjas neįpareigotas atlyginti žalą.

18. Pareiškėjas pateikė kasacinį skundą, kuris šiuo metu nagrinėjamas Aukščiausiam Teismui.

TEISĖ

I. DĖL KONVENCIJOS 6 STRAIPSNIO 1 DALIES PAŽEIDIMO

19. Pareiškėjas skundėsi, kad baudžiamasis procesas jo atžvilgiu buvo neteisingas ir pernelyg ilgas, kas pažeidė Konvencijos 6 straipsnį, kuris, kiek tai reikšminga, numato:

„Kai yra sprendžiamas tam tikro asmens ... jam pareikšto kokio nors baudžiamojo kaltinimo klausimas, toks asmuo turi teisę, kad bylą per įmanomai trumpiausią laiką ... teisingai išnagrinėtų ... teismas“.

20. Vyriausybė tvirtino, kad pareiškėjo skundas dėl tariamai pernelyg ilgo proceso yra nepagrįstas, atsižvelgiant į bylos sudėtingumą ir delsimo, priskirtino valdžios institucijoms, nebuvimą.

21. Pareiškėjas Vyriausybės argumentus ginčijo.

A. Priimtinas

1. *Teisė į teisingą teismą*

22. Dėl pareiškėjo skundo, kad jis neturėjo teisės į teisingą teismą pagal Konvencijos 6 straipsnį Teismas primena, kad baudžiamojo proceso teisingumas turi būti nagrinėjamas remiantis visu procesu. Teismas pastebi, kad ši byla dar nagrinėjama. Taigi Teismu yra per anksti nagrinėti šį skundą, kol vidaus teismai galutinai nenustatė nusikaltimų, kuriais jis įtariamas. Esant šioms aplinkybėms, Teismas daro išvadą, kad pareiškėjas šioje stadijoje negali skųstis esantis aukščiau nurodytos nuostatos auka, atsižvelgiant į šį bylos aspektą.

23. Iš to seka, kad ši pareiškimo dalis turi būti paskelbta nepriimtina pagal Konvencijos 34 straipsnį ir 35 straipsnio 3 dalį.

2. *Teisė į teismą „per įmanomai trumpiausią laiką“*

24. Teismas laiko, kad pareiškėjo skundas dėl proceso trukmės nėra aiškiai nepagrįstas Konvencijos 35 straipsnio 3 dalies prasme. Be to, jis pastebi, kad ji nėra nepriimtina bet kuriuo kitu pagrindu. Todėl ji turi būti paskelbta priimtina.

B. Nagrinėjimas iš esmės

25. Teismas pastebi, kad nepaisant to, jog baudžiamasis procesas prieš pareiškėjo prasidėjo 1995 m. gegužės 15 dieną, nagrinėjamas laikotarpis prasidėjo tik 1995 m. birželio 20 dieną, kai Konvencija įsigaliojo Lietuvos atžvilgiu. Be to, Teismas pažymi,

kad dabar procesas vyksta Aukščiausiam Teisme. Ligi šiol jis trunka daugiau kaip 8 metus ir 5 mėnesius.

26. Pagal Teismo praktiką teismo proceso ilgumo pagrindumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes ir Teismo praktikoje išvystytus kriterijus, konkrečiai į bylos sudėtingumą ir pareiškėjo bei valdžios institucijų elgesį nagrinėjant bylą (žr., tarp daugelio kitų šaltinių, *Šleževičius v. Lithuania*, no. 55479/00, 2001-11-13, § 29).

27. Grįžtant prie šios bylos faktų, Teismas mano, kad byla gali būti vertinama kaip sudėtinga dėl, *inter alia*, neva padarytų nusikaltimų pobūdžio, t.y. dėl pareiškėjo padaryto finansinio pažeidimo. Tačiau, atsižvelgiant į faktą, kad iki šiol byla nagrinėjama daugiau kaip 8 metus ir 5 mėnesius, Teismas mano, jog Vyriausybė turėjo pateisinti tokį ilgą laiką tarpą nuo teismo proceso pradžios. Tačiau Vyriausybė nepasiaiškino dėl delsimo nagrinėjant bylą. Konkrečiai Teismas pastebi, kad daugiau kaip keturių metų laikotarpiui nuo 1997 iki 2001 metų procesas buvo sustabdytas dėl pareiškėjo įmonės revizijos atlikimo. Iš to seka, kad vidaus institucijos nagrinėjant bylą neparodė nei uolumo, nei kruopštumo. Teismas laiko, kad ši situacija yra nepriimtina Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies požiūriu.

28. Todėl buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis.

II. KONVENCIJOS 41 STRAIPSNIO TAIKYMAS

29. Konvencijos 41 straipsnis numato:

“Jeigu Teismas nustato Konvencijos ar jos protokolų pažeidimą ir jeigu Aukštosios Susitariančiosios Šalies įstatymai leidžia tik iš dalies atlyginti pažeidimu padarytą žalą, tai prireikus Teismas gali priteisti nukentėjusiajai šaliai teisingą atlyginimą.”

A. Turtinė žala

30. Pareiškėjas prašė 2 828 142 litų kompensacijos už dėl Konvencijos pažeidimo prarastus uždarbį ir galimybes

31. Vyriausybė šiuos reikalavimus laikė nepagrįstais.

32. Teismas laikosi nuomonės, kad tarp nustatyto pažeidimo ir nurodomos turtinės žalos nėra priežastinio ryšio (žr. aukščiau paminėtą bylą *Šleževičius v. Lithuania*, § 35). Todėl jis nemato priežasties priteisti kokią nors sumą pareiškėjui pagal šį punktą.

B. Neturtinė žala

33. Be to, pareiškėjas prašė Teismo priteisti jam 759 00 litų už patirtą neturtinę žalą.

34. Vyriausybė laikė, kad pareiškėjas reikalauja per daug.

35. Teismas pripažįsta, kad pareiškėjas dėl pernelyg ilgo proceso iš tikrųjų patyrė neturtinę žalą, kurią nepakankamai atlygina pažeidimo pripažinimas (*loc. cit.*, § 38). Vertindamas teisingumo pagrindais, Teismas pagal šį punktą priteisia pareiškėjui 4 000 eurų (EUR).

C. Kaštai ir išlaidos

36. Pareiškėjas reikalavo 20 000 litų bylinėjimosi kaštams Konvencijos organuose ir 2 325 litų papildomoms pašto bei vertimo išlaidoms, susijusioms su procesu pagal Konvenciją padengti.

37. Vyriausybė laikė, kad minėti reikalavimai yra per dideli.

38. Teismas primena, kad kaštai įtraukiami į pagal Konvencijos 41 straipsnį priteisiamą sumą tik jeigu yra nustatyta, kad jie buvo būtini, realiai patirti ir protingo dydžio (žr. aukščiau paminėtą *Šleževičiaus* bylą, § 41).

39. Vertindamas teisingumo pagrindais, Teismas priteisia pareiškėjui 4 000 eurų (EUR) bylinėjimosi kaštams padengti.

D. Palūkanos įpareigojimų nevykdymo atveju

40. Teismas laiko tinkama, kad palūkanos įpareigojimų nevykdymo atveju turi būti skaičiuojamos pagal ribinę Europos Centrinio Banko skolinimo normą, pridedant 3 proc.

DĖL ŠIŲ PRIEŽASČIŲ TEISMAS VIENBALSIAI

1. *Skelbia* pareiškėjo skundą pagal Konvencijos 6 straipsnį dėl proceso trukmės priimtiniu ir likusią pareiškimo dalį nepriimtina;
2. *Nustato*, kad buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis;
3. *Nustato*,
  - (a) kad Valstybė atsakovė turi sumokėti pareiškėjui per tris mėnesius nuo tos dienos, kai sprendimas taps galutiniu pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį, 4 000 (keturis tūkstančius eurų) EUR neturtinei žalai atlyginti ir 4 000 (keturis tūkstančius eurų) kaštams ir išlaidoms padengti, taip pat bet kokį mokestį, kuris gali būti taikomas šias sumas keičiant į litus pagal mokėjimo dienos kursą;
  - (b) kad nuo minėto trijų mėnesių termino pasibaigimo iki sprendimo įvykdymo turės būti mokamos paprastosios palūkanos nuo pirmiau nurodytų sumų pagal ribinę Europos Centrinio Banko skolinimo normą per visą uždelstą laiką, pridedant 3 proc.;
4. *Atmeta* kitus pareiškėjo reikalavimus dėl teisingo atlyginimo.

Surašyta anglų kalba ir paskelbta raštu 2003 m. gruodžio 11 dieną, remiantis Teismo reglamento 77 straipsnio 2 ir 3 dalimis.

Vincent BERGER
Kancleris

Georg RESS
Pirmininkas